

ДВАЙСЕТ И ТРИ

Мима пристигна с дрезина.

Била изпуснала мотрисата от К., затова набързо свалила местните железничари, които я прехвърлили с дрезина, използвана за служебен обход на линията. Пристигна като кралица на Югославските железници, махайки ни отдалече с ръка.

И ето ни, сега всички сме тук. Стоим на поляната пред гара Липница, докато през отворената врата бълва воня на мухъл от гнилите хризантеми, оцветената хартия и вошениците, които всеки час биват подрязвани от една сбръчкана старика. Примижаваме от априлското слънце сред железничари и селяни. Бяхме пристигнали със сутрешния влак от Белград, като довлякохме огромен венец, на чиято лента пишеше заупокойно със златни букви: НА АЛЕ - ПРИЯТЕЛИТЕ. Дланите ми още са прежулени от телта, с която бяха вързани за клоните жълто-восъчните цветя.

Дойдоха Дуле, Комнен, Стево Джунглас, Ико Синдарела, Бебан, Баги Дропля, Кварни Рики, Войо Каменац, Любо Дух, Миго и още някои, които не познавам. Мотаят се по перона и поляната зад къщата със смутените си мацки.

Качих се на сайванта, за да остана за малко сам. Гледайки отвисоко тези хитри градски момчета и лицемерните им намазани бестии, ми се струва, като че ли някой е вдигнал огромен камък от влажната земя и под него са се разпълзели черни буболечки. Оказали се така неочаквано на

чист въздух, сноват като мухи без глава около липнишката гара, надничат в канцеларията на началник-гарата. Някои са вече вътре и с ръце в джобовете стоят съвсем безразлични и гледат как трака допотопният морзов апарат. Други са на поляната с момичетата си. Пушат и си бърборят. Около тях е онова, което обикновено се нарича "природа" и затова те не могат да се отпуснат напълно. Несигурни са без своите улични ъгли, където кибичат с дни, чешейки гърба си о стената. Все още се чудят какъв тип държание да изпунтират тук, сред тези хора с едри лапи, облечени с черни костюми и бели ризи, закопчани догоре. Явно, те говорят на два различни езика! Душат се с подозрение.

От време на време излиза бащата на Але с червена шапка на началник-гара и пропуска по някой рядък заблуден товарен влак, натоварен с трупи и сгурия. Лицето му е подпухнало от сълзи и пиене. Безделниците тогава се облягат на парапета на перона и броят вагоните.

Селяните се спускат от хълма. Вървят по пътеката, надолу по насипа, а официалните им погребални костюми вече са посивели от прах. От гората излизат жени в черно. Пред себе си те носят големи торти и пандишпани. Железничарите пристигат с велосипеди. Облягат с богоговение старите раздрънкани "триумфи" о жълтата стена на гарата, след което се целуват в уста с роднините и кумовете. Маншетите на панталоните им са защипани с дървени щипки за пране, за да не се заплетат във веригата на колелото.

От кухнята долита дрънчене на съдове, смесено с женска гълчава. Мирисът на люляка, който скоро е цъфнал, се смесва с тежката миризма на печени кокошки, поливани от жените със сос.

Около ковчега на Але клечат пияни старици. С беззъбите си венци мърморят молитви. Седях известно време с

тях, втрещен, без да изпитвам нещо, във въсъчно бледото лице на Але. Тъмни виолетови езици, следи от пламъците, му стигат чак до под брадата. По някакво чудо лицето му е чисто! Когато го целунах, усетих под устните си мъртва кожа и странна воня. Стресна ме промяната на косата му! Не беше вече златиста и гъвкава, а суха и на клечки, като от пепел. Наистина, не изпитвам нищо към този труп, освен огромно безразличие, което ме е обзело целия.

Стариците шепнешком си предаваха една на друга кой бил дошъл на погребението. Някои хора, както узнах, за пръв път в този ден си подали ръка, след дългогодишно скарване.

Нервира ме този коктейл на земеделци, на който се мляска, цъка, попийва, бъбри за изгледите за реколтата и за торовете, където всеки дебне всекиго, където се броят хапките и се забелязва кой с кого е... Но коктейлите, изглежда, са необходими във всички среди! Але сякаш изобщо не е важен. Той е само добър повод всички да се съберат на едно място. Благодарение на него тук ще се сключат изгодни сделки; ще се уреди превоза на угоени свине или пък на нещо подобно, тук ще се уговарят и уточняват венчавките на нечии дъщери, дебелинки с посинели ръце. И всичко точно се знае, всеки тук има своя роля: жени, които готвят, и други, които сервират, и трети, които мият чашите, и онези, които утешават, и старите кукумявки, които къпят мъртвеца и подрязват свещите. Последни на този свят са видели Але гол снощи, когато са го къпали. И всичко това се извършва с полушепот, мълчешком, по някакъв само на тях известен таен ритуал. Страшно е това, че Але никога не им е принадлежал, че направо от небето е паднал на някаква си странична железопътна гара - смешно е, че там, в Белград, никога не са го имали за свой. Къде тогава му е било място-

то? В киното? Може би. Киното е убежище за всички онези, които нямат роден кът.

- Хей, повози ме малко, а? - вика ме Мима. Лицето ѝ е скрито от огромни тъмни очила. Избрах един тежък "push" с дебели гуми и помогнах на Мима да се качи на рамката на велосипеда. Подкарах я по насипа. Косата ѝ влезе в ноздрите ми.

Значи това било латифундията на Але! Тези поля, тази малка тъмно-жълта гара в долината, заобиколена със синкав венец от хълмове. Тези кошери зад гарата и конете, които пасат спокойно край линията. Тези релси, по които се е учел да ходи, без да пада, пазейки равновесие с разперени ръце. Отгук, значи, е дошъл сред нас, пунтьорите.

Мима, очевидно, не познава смъртта. Тя, изглежда, нищо не осъзнава. Няма и помен от шок, а сякаш е ядосана, че всичко се е случило точно така. Сякаш са ѝ изневерили. Предали! По-точно, Мима е разочарована, че Але не се задържа в центъра на събитията точно тогава, когато не на шега ни провървя. Така пропадна още един неин опит да се прехвърли отвъд завесата. Вместо да спечели "Оскар" в Лос Анджелис, Але я домъкна в някаква си Липница и сега тя е далеч от началото, каквато е била преди витрината на "Нов дом" на Кнез Михайлова.

- Обива ми... - казва ми и затова я премествам отзад, на багажника. Мима ме е хванала около кръста, докато колелата жужат по тясната утъпкана пътечка, която някой е посипал с прах от въглища. Приятно е да се усеща под кормилото скърцащите гуми.

Направихме един голям кръг около долината и вкарахме велосипеда отново в двора на гарата.

- Дойдоха ти приятелите, Александре, чедо мое... - занарежда майката на Але, едра, натежала жена с бяла коса.
- Дойдоха да те видят, мили сине!

Гледаме като виновници носовете на обувките си, докато тя изрежда кой е дошъл. Придържат я две професионални оплаквачки в черно. Между две опявания, майката на Але със строг шепот издава заповеди да се изнесе ракия, да се спусне каса с бира в кладенеца, обяснява, че чашите за вино са на бюфета, а след това отново навежда глава и се вайка за мъртвия си син. Хората на двора тогава в суматоха прекъсват разговорите си и викат: "Отведете я да си легне, има слабо сърце..."

Потните жени като обезумели подскачат около печката в кухнята. Малко са си пийнали, та лицата им са се зачервили от бирата и от жегата до насвятканите плочи. В очите на старичките - лакомия: колко дълго не са виждали такива големи планини месо и торти?

Селски девойки разнасят подноси, претоварени от пиене и скромно свеждат поглед пред градските контета, които ги измерват отдолу догоре с усмивка.

Градските мацки, естествено, са превъзходни: "Ах, душичке, ще бъдеш ли тъй добра да донесеш една газирана вода? Не трябва заради това да ходиш чак там... Донеси я като се връщаш. Много си сладка..."

За г-н Зденко Павличек изнесоха на двора плетен шезлонг. Хората учудени гледаха това напудрено старче в раиран блейзер с два реда копчета, което говореше с писклив глас. Г-н Павличек разпитва за земеделието и селските обичаи, изпускайки от време на време по едно: "Мноооооо-ого интерrrrrrrресно!"

"С какви хора е живеел синът на началник-гарата!" - чудят се селските старци, гледайки подозрително нощните

птици и момичетата, които не вадят цигарите от устата си. - "Докато не го върнаха мъртъв в Липница, откъдето за нещастие, не е трябвало да тръгва наникъде!"

"Мили синко, Александре, чедо мое!"

Три попа слизат от велосипедите. Клисарите им свалят щипките, с които са закачили краищата на расата си. Навличат им златни одежди и, размахвайки кандила, те тръгват начело на процесията към селските гробища.

"Господи, помилуй, Господи, помилуйся..."

Топлият пролетен вятър ни замайва. Април изниква от земята, която изпуска пара. Крачим по селския път сред облак прах.

"Господи, помилуйся..."

Покрай пътя, отляво и отдясно, ни гледат учудено спънати коне.

"Fire!" - повтарям в себе си.

"Господи, помилуй..."

"Fire! Fire!"

"Господи, помилуйся грешнаго раба Александра..."

"Fire! Fire! Fire!"

И така, най-после стигнахме до края на пътя, до прясно изкопания трап в земята. Майката на Але се отскубва и се хвърля върху ковчега.

- Не-е-е-е-е-е...

Началник-гарата подсмърча в кърпа, а бронзовите му копчета блестят на слънцето. Наблюдавам Миминия профил. Боже, как мразя тази вечна състезателка, тази пунтьорка! Тя е виновна за всичко!

Аз и Кварни Рики гаврътваме две селски кратуни и се хващаме за лопатите. Сами ще закопаем нашия другар. Третата лопата взе Комнен. Тежките буци жълта пръст забарабаниха по ковчега. Значи, това е последният, най-важен

звук на света! Погледнах между два замаха с лопатата: две влажни бразди си пробиваха път през размазаната пудра по лицето на г-н Зденко Павличек.

Але остана долу, под всичко.

Изведнъж всички почувствахме някакво облекчение. Оня млад мъртвец ни притискаше дотогава, докато не го закопахме. Хората започват да говорят по-високо за времето и лозята, жените вече се кикотят, скривайки по селски с длани лошите си зъби. Роднините един по един се разотиваха, а градските младежи яхнаха своите *вести* и гърмейки с фризираните си мотори, изчезнаха през полето с мацките зад себе си.

- Къде ще вървите? - спира ни нафирканият началник-гара. - Има места за ношуване...

Онези, които останаха тази нощ в Липница, а те бяха над двайсет, прекараха добре. Сякаш ги беше обхванало едно налудничаво настроение пред вида на смъртта. Ето, пак я надхитриха, нищо, че есенес са били смъртно болни, че вече са им палили свещи и са говорели, че д-р Исидор Папо само бил ги отворил и след това отново си ги зашил и ги изпратил в къщи да си умрат. По дяволите! - Ето, един много по-млад кандидат за оня свят замина преди тях, а те, слава богу, още са живи и още са тук, още дъвчат, още са горе, докато той лежи по глината!

Натежал от бяло кокоше месо и вино, надникнах в кухнята. Г-н Павличек тъкмо изпълняваше трика с кърпата и яйцето, което изчезва!

Товарните влакове бяха все по-редки и по-редки, скоро ни една композиция няма да наруши тишината на липнишката гара. Само старият морзов апарат, осветен от

мъждукаща лампа, не преставаше да си чука товари и брой на вагони в канцеларията на началник-гарата.

И докато майката на Але ни води нагоре по стълбите на къщата, за да ни покаже таванската стая, в която щяхме да пренощуваме, отдолу, откъм сутерена, се вдигаше пиянска врява на мъже и жени около заупокойната трапеза.

През отворения прозорец на детската стая на Але, под стряхата, април свири в жиците на стрелките с нощния вятър - металните шумове на железния път... Грубите чаршафи лъхат свежестта на босилек и колосано.

В тъмнината блещукат евтините спортни купи, които Але спечелвал като гимназист в своята любима дисциплина: бягане на сто и десет метра с препятствия. Тук са и читанките, и неговите детски книги, две подвързани годишници от "Политикин забавник", смачканият на мекица "Айвън-хоу"...

Мима се вслушва до прозореца във воя на селските кучета.

Разтърсва ме конвулсивно хлипане, което извира някъде отвътре, дълбоко и неутешимо, в тази стая, в която Але-момчето е крояло планове как да завладее Белград и всички онези неща, за които е слушал по старото радио *космай II* в кухнята на бюфета. Тичал е към тях, прескачал е през препятствията, желяейки пръв да стигне до целта, бягал е на дълги кросове през полето, усамотен със своя таен стремеж, слушайки как непрекъснато го следва тропота на онези, които са се опитвали да го стигнат - колкото се може по-далеч от тях, по-далече.

Струва ми се, че ще умра от отчаяние на тази затънена гара, в тази нощ, която прикрива със своето равнодушие нас, останалите живи. Мисля за Але - безумен факел, който сега угасен лежи под оцветена хартия и глина, сам-

самичък, сам, сам, сам, сам, сам, сам, сам, за Але, който умря заради дълг от трийсет и четири хиляди, заради парите, с които сме купували цигари, плащали билети за Кинотеката, кафето-помия и съботния "НИН" със съблазнителния "Избор из света", - дребни малки удоволствия, които други получават безнаказано, без да мислят за тяхната стойност, докато ние копнеехме като псета в една мизерна страна, която не можеше да ни ги предложи; мисля за Але, моя приятел, когото и Мима, и аз зарязахме сред филмовите лешояди и бясната им алчност да лапат всичко, срещнато на пътя, всичко да погубват, да замърсяват, да унищожават; мисля за Але сред фалшивите стени на Сийдър Вели, за Але, който пое сам-самичък да ни извади от лайната, мисля за оня момент, когато братът на пияния пиротехник е запалил клечката кибрит и го блъснал да тича към Френк Саймънс и към всички онези бродяги, и го виждам как бяга грациозно, като професионалист на сто и десет метра, виждам го, макар че не съм присъствал, виждам го как сам плаща глобата за всички нас, за пунтьорския ни живот на широка нога, виждам го как ни търси с поглед в зида от чужди, непознати лица, които не знаят дори как му е името, нито откъде е дошъл, нито какво иска, а ние тогава кой знае къде сме били, докато Але гори - зарязахме го, напуснахме го, оставихме го сам да се спасява от огъня, малки смрадливи мизерници, които не го заслужаваха, а сега му крадем и единственото останало нещо - неговата детска стая, скверним неговата долина, където всички са го познавали и обичали, където е бил свой сред свои; ние, смрадливи плъхове, изпълзели от градските дупки!

Мима пие сълзите ми.

И не знам откъде, и не знам как, изведнъж ми е топло; усещам тазовите ѝ кости върху своите, нейните бедра,

нейния стомах, нейните ребра, онези същите ребра, които има и нейната "Пяна", топлия храст между краката ѝ и горещите ѝ пръсти, които ми помагат да вляза: обръщам я по гръб, хапем един на друг ушите си, нейният език е в ухото ми, искам да я разцепя, да я разкъсам, да я раздера, да я разпиля: хлъзгави сме от пот и сълзи, лепкави и, най-после споени, най-после едно цяло! Значи, това било, мисля, лъжат, когато казват, че боляло, това е нещо отчаяно и парещо и мирише на онази разкопана глина, на онази яма, издълбана и врязана в земята, от която лъха април. В Мима съм. Останали сме само ние двамата на света и ние се шибаме, шибаме, шибаме, шибаме, шибаме, ах, шибаме, ние се чукаме, чукаме, чукаме, чукаме, стенем като мършави свине, търсейки в най-тайните и най-дълбоки кътчета на Мима, Але - неговата последна земна следа...

- Шибай ме шибай ме шибай ме - скимти Мима - аз съм ебачка ох каква съм ебачка кажи каква ебачка съм шибам ли се добре кажи как се шибам шибай ме шибай ме шибай ме шибай ме още по дълбоко ме шибай като животно ме шибай стигаш ми до гърлото още още още по-дълбоко вкарай ми го до дупка залей ме мили еби ме еби ме сега а-а-а...

Казах ли ви вече? Тогава, в детската стаичка на Але, на тавана на гара Липница, сред поцинковани купи и комикси, точно под абитуриентската фотография на Але с взета на заем папионка, шибях за пръв път в живота си.